

CỔNG KHÉP HOA TÀN LẠC DẤU MÂY TAN...

ĐOẠN KẾT

CHƯƠNG 1.

"Đi Tìm Thời Gian Đã Mất"

***/ Sài Gòn, thứ Bảy 24/4/1976**

Đã bốn buổi chiều không gặp Nguyễn. Mỗi ngày tôi vỗ về thêm trong đầu một chút ý niệm cách xa. Tự nhủ, không thể nào làm dừng lại thời gian để tìm về những ngày tháng cũ thì thôi vậy!

Buổi sáng cùng nhóm Lâm Đồng đến nhà chị Huệ uống rượu. Tôi muốn nhìn lại cái nơi đã chắt chứa giùm chúng tôi biết bao kỷ niệm. Tại đây, tôi còn tìm thấy được chút gì thân ái hơn là trong các cuộc chơi ào ạt với nhóm Lâm Đồng. (Sao không nghĩ đến nỗi lặng yên trên căn gác căn nhà tô màu gạch? Không! Tôi sợ phải nhìn lại lễ đường Nguyễn vẫn đứng đợi, ít ra là trong thời gian hiện tại.)

Buổi xế trưa, sau cơn mưa thật lớn, cùng chị Huệ và nhóm Lâm Đồng đi ăn nhậu ở đường Trương Tấn Bửu. Khi ghé tạt về nhà thì hay Nguyễn có đến tìm trước đó một giờ. Lạ lùng thật! Vậy mà tôi tưởng chàng đã lên Dalat sáng sớm nay?

Đi bộ ngang trường Đại học Vạn Hạnh, chúng tôi nhìn thấy Nguyễn đang ngồi vắt vẻo một mình trên thành *balcon* hành lang, chiếc xe dựng bên cạnh, mặt hướng về phía cầu Trương Minh Giảng. Lòng tôi se lại vì sự cô đơn quá đỗi trên dáng cách Nguyễn khi ấy. Nhiều lần, bạn bè đưa ra nhận xét: "*Nguyễn như dường mất trí?*" Tôi không tin như vậy. Chỉ mới 24 tuổi, ý nghĩ dồi dào, đầu óc sáng láng, đôi lúc Nguyễn làm tôi kinh ngạc theo tư chất thông minh trên nhiều nhận định riêng.

Những ngày mới yêu tôi, Nguyễn hiển nhiên là một thanh niên có bề ngoài thanh lịch, nói năng trầm tĩnh, nhưng càng lúc như càng biến thể, áo quần lôi thôi, dáng điệu buồn bã. Đi bên Nguyễn, tôi trang phục đẹp đẽ và chưa bao giờ phải thắc mắc vì cái vẻ xóc xếch này. Tôi HIỀU CHIỀU SÂU tâm hồn chàng, trân trọng cái dáng nhẹ nhàng lãng đãng và yêu chiếc áo *kaki* nhàu nát thường ngày Nguyễn vẫn mặc đi uống rượu với tôi.

Chiều nay nhìn Nguyễn trong thế ngồi tiêu tụy, tôi đã tự hỏi: “*Đây phải chăng là con người bấy lâu tôi từng yêu dấu? Có phải Nguyễn điên như bạn bè nhận xét? Tôi có mang trách nhiệm nào trong sự thay đổi của Nguyễn ngày nay?*” Một tình cảm xót thương tràn ngập trái tim khi tự đặt ra với mình những câu hỏi.

Tôi đứng nơi cổng trường nhìn Nguyễn. Nguyễn rời chỗ ngồi, uể oải dắt xe ra khỏi khuôn viên, hơi thở nồng mùi rượu, đôi mắt uơn ướt như vừa mới khóc.

Đi bên nhau, Nguyễn hay vụt cười to một cách điên dại (trong tiếng cười chứa đầy nỗi u uẩn), xong, lại một mình ngân nga các câu thơ chữ Nho.

Nơi quán ông già, ngồi yên nhìn Nguyễn, tôi vẫn uống đều những sợi rượu; uống luôn cả nỗi suy tư riêng lẻ. Lòng nghe đau thắt mà nhận ra sự xa lạ vô cùng trong cả Nguyễn lẫn tôi. Từ lâu, tôi vẫn biết, mọi thứ trên đời đều theo thời gian, rơi vào quy luật lãng quên, đào thải. Vậy mà khi sự cuối cùng đưa đến trong cuộc tình này, tôi vẫn không thể giữ cho lòng mình khỏi tê tái.

Buổi hôm nay phải nói là lần đầu tiên tôi TIN ĐƯỢC rằng “tất cả đang đến hồi chấm dứt.” Cũng không hiểu do đâu lại nghĩ như thế? Một cái gì đó, bứt rứt và xa vắng đến độ tôi chỉ biết ngồi cúi đầu uống và suy ngẫm sự phá sản hoàn toàn trong tâm tư.

Tôi nhìn Nguyễn, buồn bã, hai mắt hoa lên, đôi môi tê dại.

Hình như không chịu nổi cái nhìn của tôi nên Nguyễn trông lúng túng hẳn. Chàng cúi đầu hỏi nhỏ:

"Sao Mẫn lại nhìn Nguyễn như vậy?"

Tôi không đáp, chỉ tự phân tích những tình cảm xao động trong chính mình.

Con người yêu dấu này, bao tháng ngày được tôi chọn như một kẻ tri âm để phô bày tất cả mọi nỗi niềm trong trái tim giá lạnh, giờ đây sao trở nên thật nghìn trùng xa cách? Tôi hiểu rằng đã đến lúc chúng tôi “nhìn nhau như hai người đối diện”. Đã đến hồi cả hai không có được “cái nhìn về một hướng duy nhất”, như trong thời gian cũ, CÙNG NHÌN VỀ một hình ảnh Trần Sa.

Không gian thôi đã ba chiều khép

Chỉ có tâm tư mở một chiều.

Cái chiều của tâm tư cũng bị nghẽn luôn lúc nào chẳng rõ!

Nguyễn cúi nhặt một chiếc lá rơi theo chiều gió, nhìn tôi thật lâu và đọc lên khe khẽ:

"Khi chiếc lá xa cành

Lá không còn màu xanh

Mà sao em xa anh

Tình vẫn xanh vời vời..."

Tôi nghe buồn như khóc... Trong óc, "*cái quyết định bấy lâu*" càng trở nên mạnh mẽ. Tôi nói nhẹ:

"Ngày mai Mẫn muốn mời Nguyễn đi uống rượu, một cuộc rượu trang trọng nhất trong các cuộc rượu mình từng uống với nhau dạo trước."

Nguyễn đáp, đôi mắt u hoài thăm thẳm:

"Làm sao Nguyễn nắm chắc được ngày mai của mình?"

Tôi kiên nhẫn giải thích:

"Mẫn đồng ý! Nhưng còn Mẫn thì sẽ nắm chắc được cái ngày mai của Mẫn **NẾU** Mẫn yêu ai chân thật."

Nguyễn kêu lên:

"Vậy ra Mẫn nghĩ trước nay Nguyễn không yêu Mẫn chân thật?"

Tôi lắc đầu:

"Không đâu! Nhưng Mẫn chỉ muốn nhắc lại câu một lần đã viết cho Nguyễn: '*Chúng mình đừng nên làm một đáng Thượng Đế quyết định sự vui hay buồn cho nhau, trừ phi tình yêu trong Mẫn hay Nguyễn đã chết!*'"

Nguyễn gật:

"Vậy thì ngày mai, Nguyễn sẽ đến với Mẫn."

Nhìn Nguyễn hồi lâu, tôi nói:

"Cuộc rượu ngày mai sẽ là cuộc rượu **CUỐI** trong tình yêu này, Nguyễn ạ. Từ ngày một, Mẫn sẽ không còn là của Nguyễn. Mẫn mong Nguyễn chóng quên Mẫn trong các cuộc rượu với nhiều người khác..."

Tôi chưa dứt câu, Nguyễn đã la lên, nét mặt chùng như rất đau đớn, nhưng cũng thật là ngạo nghễ:

"Không! Mẫn đừng bận tâm theo Nguyễn. Nguyễn chỉ khoái đi uống rượu lang thang một mình. Còn Mẫn thì hãy đi uống với bạn bè Mẫn đi!"

(Càng lúc chúng tôi càng thêm xa nhau!)

Tôi gật:

"Dĩ nhiên là vậy! Sau này, Mẫn sẽ đi uống cùng người khác, bắt đầu lại một cuộc tình mới. Nhưng ngày mai thì chỉ xin uống với Nguyễn."

Tôi hồi hận ngay theo những lời mình khi nhìn ánh buồn đến đại đi đang đổ ập trên đôi mắt Nguyễn. Có trấn áp xúc động, tôi tiếp, điệu lãnh đạm, mặt nhìn sang hướng khác:

"Thầy bói coi cho Mẫn tháng Bảy này..."

Nguyễn ngắt lời:

"Mẫn sẽ lấy chồng chứ gì?"

Tôi sửng sốt quay lại nhìn chàng. Hình như đây là điều luôn luôn nằm sẵn trong óc Nguyễn như một ám ảnh để lúc nào cũng sẵn sàng phóng nó ra khi có dịp. Dẫu vẫn biết rằng không bao giờ được phép nhận tôi là vợ, nhưng Nguyễn vẫn KHÔNG muốn nghĩ đến điều tôi "thuộc vào một kẻ khác", nên, sự đau khổ, Nguyễn đã không giấu diếm dưới mắt tôi lúc này khi nhìn tôi lặng lẽ gật đầu xác nhận câu hỏi.

Lòng nghe vang vang rung cảm, nhưng sự nát tan hiện tại cũng sâu dày quá khiến tôi trở nên "*muốn tàn nhẫn*". Chưa bao giờ trong sáu tháng yêu nhau mà tôi nói đến điều quên lãng Nguyễn bên một người đàn ông lạ. Nhưng chiều nay thì tôi nói từng tiếng chậm rãi:

"Thầy bói bảo tháng Bảy này Mẫn sẽ gặp một người đàn ông và tháng Giêng sang năm sẽ làm vợ người ấy. Mẫn chỉ mong rằng người đàn ông kia không mê văn chương thi phú như Nguyễn. Một điều khác mong hơn là anh ta sẽ không bao giờ để Mẫn cô đơn với nỗi đau một mình, như Nguyễn đang làm chiều nay cho Mẫn..."

Tôi chột im tiếng khi nhận ra sự trốn chạy trên Nguyễn trước những lời phũ phàng ấy. Sao kỳ quái vậy? Sao chúng tôi yêu nhau thật nhiều mà vẫn cố tình chối bỏ nhau? Hình như cả hai, mỗi người đều cố đưa ra những đòn quyết tử để đánh bại đối phương, dù rằng chỉ thêm muốn lao vào tay nhau thật ghì xiết? Tháng 12/1975, chúng tôi đã van nài Thượng Đế điều ấy. Còn bây giờ, sao Ngài không nối kết hai tâm hồn đau khổ lại với nhau trong tình thương chan chứa của Ngài?

Nguyễn bỗng cười ha hả như điên dại:

"Hóa ra chiều nay, chỗ ngồi này của Nguyễn chỉ là tạm bợ, mai kia sẽ là của người khác!"

Dứt câu, Nguyễn vụt ngồi bệt xuống đất, đẩy chiếc ghế ra xa, đối diện tôi, xong, tiếp:

"Từ nay không bao giờ Nguyễn còn ngồi ngang hàng cùng Mẫn, Mẫn ngồi trên ghé thì Nguyễn ngồi dưới đất. Vị trí này, Nguyễn xin nhường lại cho người đàn ông của Mẫn."

Tôi hoảng kinh trước thái độ bất thường nơi Nguyễn, bật tiếng kêu nhỏ:

"Nguyễn, ngồi lên ghé đi!"

Nguyễn lắc đầu, đôi mắt buồn rười rượi cứ ngược nhìn tôi từ thế ngồi dưới đất. Tôi làm đủ cách vẫn không kết quả, Nguyễn chỉ một mực lắc đầu, lặng lẽ nhìn tôi.

Cuối cùng Nguyễn hỏi:

"Mẫn xấu hổ à?"

Tôi gật, thì Nguyễn tiếp:

"Mẫn điên quá! Mẫn thật điên quá! Một ngày kia Mẫn sẽ hối tiếc vì cái điên hôm nay của Mẫn!"

Tôi thốt rung động dạt dào vì câu nói Nguyễn. Lẽ ra Nguyễn phải nói "*Mẫn tầm thường quá!*" mới đúng.

Thật vậy, một ngày nào tôi sẽ hối tiếc vì cái tầm thường của mình hôm nay.

Buổi chiều xuống chậm.

Có một lúc, Nguyễn trở lại câu hỏi:

"Tháng Bảy, Mẫn lấy chồng phải không?"

Tôi không đáp, chỉ tự tay mở ra một quyển sách Trần Sa, đọc nho nhỏ vài đoạn. Nguyễn lắng nghe, mỉm cười, rồi vụt la lớn:

"Mẫn đừng đọc nữa! Tù ngục quá!"

Vẫn thế ngồi bệt dưới đất, Nguyễn đưa cả hai tay che mặt, đôi gối co lại, điệu vô cùng khổ sở, giọng uất phần:

"Mẫn hãy giữ đi! Đến Noel gửi lên quán Tao Đàn cho Nguyễn! Còn bây giờ thì thôi, xin đừng đọc, Nguyễn thấy thật tàn nhẫn cho Trần Sa."

Tôi mỉm cười, MUỐN nói cùng chàng:

"Tại tâm Nguyễn không định, hay tại thấy mình không còn xứng đáng với Trần Sa nên Nguyễn sợ nghe những kỷ niệm ngày cũ. Chứ từ căn bản cho đến muôn đời, Trần Sa VẪN LÀ một hình ảnh rất đẹp, kết tụ nên từ những gì nhuần nhu và mãnh liệt nhất của tâm tư Nguyễn và Mẫn."

Nhưng rồi lặng im, nghĩ, "KHÔNG CÒN CẦN THIẾT nữa với những bày tỏ."

Cứ vậy, buổi chiều còn lại, trên một vỉa hè vắng người qua lại, Nguyễn ngồi trên nền đất, chân xoải dài, miệng làm nhảm các câu thơ như một người mất trí. Còn tôi vẫn ngồi trên chiếc đầu thấp, chống tay lên bàn nhìn Nguyễn, lòng vang vang nổi dịu dàng gần gũi. Tôi vẫn yêu mãnh liệt con người này, khuôn mặt thanh tú đẹp đẽ, khối óc thông minh sáng láng. Tôi tàn nhẫn cứng cỏi trên miệng lưỡi nhưng cả tâm hồn chỉ là tình yêu cho Nguyễn, thậm thiết mệnh mang.

Trong thế ngồi bệt, đôi mắt ngược lên buồn bã, trông Nguyễn giống hệt một đứa trẻ vô cùng khôn khéo. Tôi đưa tay ra, nói:

"Lại đây ngồi với Mẫn! Mẫn vẫn còn yêu Nguyễn nhiều lắm!"

Và tôi cười mỉm.

Nguyễn vụt la to:

"Mẫn cười như Đức Phật Như Lai!"

Tôi thốt nghe nòng nân rung động nên bất chợt nói ra một ý nghĩ vừa thoáng qua trong óc khi ấy:

"Lâu rồi, Mẫn chưa hôn Nguyễn!"

Tức thì Nguyễn vụt cười to, nằm dài trên nền đất, mặt ngửa nhìn bầu trời, tiếng cười không ngừng, âm điệu điên dại.

Ôi! Buổi chiều sao không tắt nhanh để tôi ôm ghì con người yêu dấu ấy cho riêng tôi, LÀN CUỐI? Nguyễn thân thiết thế kia, vậy mà sao định mệnh nào lại sắp đẩy Nguyễn xa khỏi tôi, ngàn đời?

Tôi hỏi nhỏ:

"Lúc này Nguyễn có còn là của Mẫn?"

Nguyễn đáp:

"*Lúc này* thì Nguyễn vẫn còn là của Mẫn!"

(Chữ "*lúc này*" sao lại làm trái tim tê tái!)

Thật lâu, chúng tôi chẳng nói gì. Trong tôi là cảm nghĩ e dè, còn nơi Nguyễn là cả một nỗi ngại ngần trong cái vẻ "*muốn bày tỏ điều gì*".

Phải đợi đến khi có Phúc (người yêu Ngọc Huyền) nhà ở gần đó, đến ngồi chung, cả hai mới cởi bỏ được sự lặng lẽ. Thật đúng là nỗi đau lớn cho tôi lẫn Nguyễn khi bây giờ nhận ra sự phá sản thật sự của Tình Yêu.

Đưa về khi trời đã tối, Nguyễn và tôi vẫn chẳng nói lời nào.

[]

(Đọc lại sau đúng 45 năm từ biệt.)

[]

EM KHÔNG CÒN CHỜ TA NƠI XÓM CŨ...

CHƯƠNG 2.

"Đi Tìm Thời Gian Đã Mất"

***/ Sài Gòn, Chủ nhật 25/4/1976**

Thật là đày đọa trong sự mong chờ hình ảnh Nguyễn trên chỗ đứng quen thuộc. Nghe như có sự bất an vô cùng đang len lỏi từng chập vào tâm tư. Cho đến lúc 4 giờ chiều, Nguyễn đến, đứng vào cái góc cũ bên kia lề đường Yên Đổ, nỗi bất an này mới tan biến được. Về mặt Nguyễn tiêu tụy, đôi mắt sưng húp, làn da xanh lợt.

Nơi quán ông già, tình trạng hai người không còn căng thẳng như ngày hôm trước. Nhiều câu chuyện nhẹ nhàng được đưa ra, y hệt các câu chuyện của một đôi bạn tâm tình trong một lần gặp lại sau những tháng ngày từ biệt.

Đột nhiên Nguyễn nói:

"Chắc không bao giờ Nguyễn còn có can đảm đi trên con đường Yên Đổ. *'Tôi không bao giờ trở về La Rochelle nữa.'*"

(Note: Lời chàng Féron nói với Anna trong tác phẩm *Le Train* của George Simenon. La Rochelle là nơi hai người tình cờ gặp và yêu nhau mãnh liệt.)"

Trái tim tôi nhói đau, về mặt cổ kềm cho bình thản mà thật thì cả con người cơ hồ run nhẹ.

Nguyễn cúi đầu:

"Một mai hiện diện trên Dalat, Nguyễn sẽ tìm đến bắt tay anh Ngọc để chỉ nói một lời duy nhất: *'Cả anh lẫn tôi đều yêu nàng thắm thiết và đều ước mơ đem cho nàng một đời hạnh phúc, vậy mà rốt lại, chẳng ai trong hai chúng ta có đủ khả năng nắm giữ được nàng.'*"

Âm thầm, tôi cảm ơn Nguyễn đã tề nhị trên cái quyết định mắt nhau mãi mãi trong đời.

Tôi cười, điệu héo hắt:

"Măn mừng là cho đến ngày cuối cùng, chúng mình vẫn yêu nhau và lịch sự với nhau. Sự chia tay tất nhiên phải có nhưng không vì một lý do đau lòng nào từ cá nhân hai phía."

Giọng Nguyễn ngậm ngùi:

"Chắc là phải lâu lắm Nguyễn mới quên được Măn."

(Cũng lại là một nhát dao đâm thấu thịt da!)

Nguyễn tiếp:

"Nguyễn muốn xin Măn quyền Climats của André Maurois?"

Tôi gật:

"Chóc nữa ra về, Măn sẽ tặng Nguyễn. Đây là kỷ vật cuối cùng trong tình yêu này, Măn trao cho Nguyễn. Những cái gì Măn từng yêu dấu, Nguyễn đã có hết rồi."

Tôi nhìn quanh.

Con đường Nguyễn Văn Chiêm khuất lấp, cắt ngang góc với đại lộ Duy Tân êm đềm nhiều cây cao bóng mát. Quán rượu ông già nằm ngay sau lưng Tổng Hội Sinh Viên Sài Gòn cũ. Nơi đây, kể từ ngày đầu tiên gặp gỡ, chúng tôi thường đến ngồi ở cái bàn với hai cái ghế đầu thấp, gần kề mặt đất. Nơi đây, Nguyễn nhiều lần hôn tôi đắm đuối. Cũng nơi đây, Trân-Sa-đứa-con-gái-rượu-của-Măn-Thu-Vân-và-Bố-Nguyễn đã "được chào đời", cái "khai sinh" do chính tay Nguyễn soạn. Và bây giờ, nơi đây, chúng tôi uống với nhau lần nữa, một cuộc rượu từ tạ, chia phôi!

Tôi mỉm cười, pha chút giễu cợt:

"Như hôm qua đã nói, chiều nay Măn mời Nguyễn bữa rượu cuối. Từ ngày mai, mình không còn uống với nhau nữa. Một đời còn lại, chắc Măn cũng chẳng kiếm ra tay đôi ả nào có thể đem được cho Măn tính cách hào sảng như trong các cuộc rượu đã uống cùng Nguyễn."

Trông Nguyễn chột buồn rữ. Tôi không dám nhìn thẳng vào Nguyễn, cúi đầu, nghe Nguyễn nói:

"Nguyễn cũng vậy Măn ạ. Làm sao còn ai hiểu Nguyễn hơn Măn để có thể tạo với nhau những kỷ niệm khó quên?"

Buổi chiều êm đềm nhưng nhuốm đầy buồn bã. Bao nhiêu lần chúng tôi xa nhau rồi với những dòng nước mắt? Chỉ riêng lần này, sự bình thản giả dối chế ngự trên nụ cười lại là một cái gì ghê gớm tôi đang nhận biết. Tôi hiểu, "*Chính buổi nay mới là lần chia tay thật sự.*" Và cả tôi lẫn Nguyễn đang hết sức bình thản đón nhận sự việc một cách đành đoạn chết lòng.

Tôi nhận lời đêm Noel 1976 sẽ tự tay mang lên quán Tao Đàn (Dalat) trả về cho Nguyễn những cuốn truyện Trần Sa, nhưng tự tâm riêng, tôi không tin rằng tới ngày ấy, cả hai còn muốn làm điều này cho nhau một cách tha thiết.

Tôi mỉm cười:

"Măn sợ Noel năm nay Nguyễn đã lấy vợ, làm sao có thể giữ các cuốn truyện Trần Sa nữa?"

Đôi mắt Nguyễn cuốn xoáy vào tôi. Tôi sợ hãi chính nỗi dao động ghê gớm trong mình khi ấy, nên cúi đầu né tránh. Giọng Nguyễn trầm hẳn:

"Giờ đây sao Nguyễn thấy Măn xa Nguyễn quá, Măn trở lại nguyên hình là Măn của ngày thứ nhất để không thể nào Nguyễn nghĩ nỗi điều '*Con người này TỪNG LÀ CỦA TA. Con người yêu dấu mà mới chỉ thời gian rất gần đây ta còn được ôm ghì vào vòng tay.*'"

Tôi ngược nhìn Nguyễn, trái tim nhói buốt, nhưng cũng không còn đủ can đảm để chia với Nguyễn bất cứ tâm sự nào.

Rời quán rượu ông già, tôi thốt kêu nhỏ:

"Trời ơi! Măn không tin rằng sắp mất Nguyễn nên chợt nghĩ đây là lần cuối cùng còn được ôm Nguyễn, Măn đau lòng quá!"

Tức thì Nguyễn la lớn:

"VẬY MĂN ÔM NGUYỄN THẬT CHẶT ĐI! ÔM NGUYỄN NHIỀU ĐI! NGÀY MAI NGUYỄN PHẢI XA MĂN HẮN."

Tôi cúi mặt vào lưng Nguyễn, hôn lên làn áo mà tự nhủ:

"*Đúng là ngày mai chúng mình phải vĩnh viễn xa nhau!*"

Ngày mai Nguyễn trở về Dalat, bước lại con đường cũ KHÔNG có hình ảnh tôi cận kề chia xẻ. Điều này thật buồn, nhưng biết làm cách nào hơn được?

Từ ngày mai tôi cũng trở về với nỗi cô đơn hằng ngày dần xé. Tôi chưa biết phải làm gì? Tất cả mọi thứ chung quanh, từ xã hội, gia đình cho đến công việc, đam mê, tình yêu, hứng cảm... đều như rủ nhau quy xuống cùng một lúc. Một cảm giác chơi vơi ngập tràn tim óc. Ôi! Con người lại có lúc phải ê chề đến thế sao?

Trong quán hủ tíu cuối cùng, lật ra quyển *Climats* (bản dịch Mặc Đỗ), tôi nói:

"Măn là một thứ *Odile*, Nguyễn ạ. Những gì *Odile* nói trong *Climats* là những gì Măn muốn nói trong tình yêu chúng mình. Giống như tiếng bật kêu của nàng trong lần chia tay cùng Philippe, thì ngay chính lúc này đây, Măn cũng phải thốt: '*Trời ơi, chúng mình đau khổ quá!*' Nỗi đau khổ không có nguyên nhân nhưng thật nhiều gai chông bén nhọn. Tuy nhiên khác với lời *Odile*: '*Dù sao em cũng hài lòng mà biết rằng anh sẽ tiếc nuối em*', thì Măn chỉ mong cho Nguyễn hãy chóng quên Măn và tìm ra hạnh phúc trong một cuộc đời khác không còn bóng hình Măn vương vấn."

Nguyễn đưa nhận xét:

"Đêm nay thì chưa đâu, nhưng từ đêm mai và những đêm kế tiếp, Nguyễn sẽ ngấm đau vì thương nhớ và vì cái thói quen nhìn Măn hằng ngày đã không còn nữa."

Tôi cười, tiếp lời:

"Nhưng rồi một ngày nỗi đau giảm xuống và tan biến hẳn. Măn hy vọng ngày ấy không xa. Măn nguyện cầu Thượng Đế cho chúng mình chóng quên nhau. Có vậy mới làm tan bao đau khổ."

Cuộc chia tay nhẹ nhàng êm ái.

Lúc dừng xe, Nguyễn nói thật dịu dàng:

"Măn về nghe!"

Tôi cười, quay bước.

Rồi thôi!

Không một nụ hôn, không một ánh nhìn ngoái lại, không luôn cả cái nắm tay lần cuối. Tất cả đều đơn giản, như ngày đầu chúng tôi đơn giản đi vào đời nhau. Và yêu nhau!

[]

(Đọc lại sau đúng 45 năm tan vỡ mối tình rất dịu dàng).

[]